

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
В ПРОЦЕСІ ВИКОРИСТАННЯ
СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Збірник наукових праць

УДК 371.134/373.21:005.342(063)
ББК 74.489.81,215.1
3 12

Рекомендовано до друку рішенням кафедри дошкільної педагогіки,
психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол №6 від 15 січня 2018 року)

Рецензенти:

Коновальчук Іван Іванович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти і педагогічних інновацій (Житомирський державний університет імені Івана Франка)

Руденко Юлія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, доцент (Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса)

Фунткіова Ольга Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор (Класичний приватний університет, м. Запоріжжя)

Янкович Оксандра Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти, (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)

3 12 **Забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в процесі використання сучасних технологій:** збірник наукових праць / за заг. редакцією проф. А.В.Зданевич, доц. А.С.Пісоцької, Н.М.Миськової. – Хмельницький : ХГПА, 2018. – 402 с. + CD.

У збірнику наукових праць представлено матеріали Міжнародної (заочної) науково-практичної конференції «Забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в процесі використання сучасних технологій» (20 листопада 2017 року), які включають статті відомих учених, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, здобувачів, практичних працівників України та країн ближнього зарубіжжя, в яких розкриваються проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку, відображені сучасні підходи до забезпечення управління якістю дошкільної освіти, розкрито особливості використання інноваційних педагогічних технологій у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти, теоретичні аспекти підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до впровадження здоров'язбережувальних технологій, практичні сторони реалізації гендерного підходу в навчальному процесі ВНЗ, а також основи напрямки формування професійної готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи в інклюзивних закладах та групах.

Збірник наукових праць адресований науковцям, магістрам освіти, педагогам-практикам, фахівцям у галузі професійної освіти, майбутнім вихователям та вихователям ЗДО.

За достовірність фактів, дат, назв, посилань, літературні джерела тощо відповідальність несуть автори матеріалів

УДК 371.134/373.21:005.342(063)
ББК 74.489.81,215.1

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2018
© А.В.Зданевич, А.С.Пісоцька, Н.М.Миськова, 2018

Алешко Валентина Федорівна, старший викладач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, м. Хмельницький, Україна

Бродовська Алла Миколаївна, старший викладач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, м. Хмельницький, Україна

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

У статті подано аналіз історичних досліджень проблеми екологічної взаємодії людини і природи, розуміння необхідності екології людини, екологічного виховання особистості з дошкільного віку.

Ключові слова: екологія, екологія людини, екологія дитини, екологічна освіта і виховання.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Гармонізація взаємовідносин людини з природою і суспільством виступає сьогодні одним із центральних завдань навчально-виховного процесу. Обґрунтування цього знаходимо у вивченні історичного шляху проблеми взаємодії людини і природи, науково-історичних дослідженнях.

Формування цілей статті... Метою статті є аналіз історичного аспекту проблеми екологічного виховання особистості, екологічних чинників впливу середовища на організм дитини, забезпечення їй відповідних умов життя.

Виклад основного матеріалу... На ранніх етапах життя нашої планети вплив людини на навколишнє середовище був дуже незначний і не викликав суттєвих змін у біосфері людини, але з

дошкільного віку	235
Павлушкіна О.В. Використання творчих завдань для дітей в процесі казкотерапії.....	240
Пасічник Н.М. Особливості розвитку психічних процесів дітей і пов'язаного з ним сприймання ілюстрацій	251
Пісоцька Л.С. Самостійна робота майбутніх вихователів дітей дошкільного віку як умова удосконалення підготовки до професійної діяльності	255
Реформатор-Ковальчук Ю.М. Використання педагогічних ідей Софії Русової у національно-патріотичному вихованні дошкільників засобами краєзнавчої роботи	262
Рогальська-Яблонська І.П. Педагогіка соціалізації у контексті сучасної соціокультурної ситуації	274
Рогачко М.С. Роль педагога у вихованні дітей у спадщині К.Д. Ушинського	279
Розгон В.В. Формування професійної компетентності майбутніх вихователів у здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи в закладах дошкільної освіти	283
Руденко Ю.А. Формування професійної готовності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до роботи з ліворукими дітьми.....	290
Руденко Ю.А., Гіршева К.В. До проблеми розвитку експресивного мовлення майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти	294
Руденко Ю.А., Мороз К.С. Педагогічні умови формування мовленнєвотворчої компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти	297
Рудківська Н.А. Про деякі аспекти формування синтаксичної будови мовлення дітей старшого дошкільного віку	300
Савіцька Г.І. Етико-деонтологічні аспекти роботи педагога в закладах інклюзивної освіти	305
Савченко М.С. Роль сучасної іграшки у становленні особистості дитини	310
Сас О.О. Підготовка майбутніх вихователів до	

використання технології Дж. Родарі для розвитку мовлення дітей	317
Сергеева З.П. Формування комунікативної компетентності студентів у процесі педагогічної практики	320
Сігінішина Г.Й., Савчук Г.А. Місце і роль народних іграшок у вихованні дошкільників	324
Сігінішина І.А. Робота з батьками в період адаптації дітей до ДНЗ	329
Табака О.М. Інтеграційні аспекти мовленнєвого розвитку дошкільника	335
Тристеня К.С. Формирование позитивного отношения ребёнка к сохранению стоматологического здоровья	341
Тристеня К.С., Лешкевич Е.В. Участие студентов педагогического факультета в воспитании навыков сохранения стоматологического здоровья у ребенка в дошкольном учреждении	346
Фроленкова Н.О. Концептуальні виміри мультисенсорної технології: проєкція на дошкільця	351
Фунтікова О.О. WebQuest-технології у підготовці майбутнього фахівця: історія і сучасність	360
Фурман О.В. Науково-методична робота вчителя-логопеда дошкільного навчального закладу	365
Цегельник Т.М. Умови впровадження інклюзивної освіти дошкільників з вадами розвитку	368
Чайка В.М. Саморегуляція педагогічної діяльності як фактор забезпечення якості підготовки майбутніх вихователів	372
Чернега О.О. Використання технології П-3 в освітній роботі з дошкільниками	378
Янкович О.І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти в університетах України та Польщі до реалізації здоров'язбережувальних рухових технологій	387
Яценко С.А. Духовний розвиток особистості майбутнього фахівця в процесі фахової підготовки	391

На перебіг адаптаційного періоду впливають такі чинники:

- вік дитини;
- стан здоров'я;
- рівень розвитку;
- особистісні якості;
- вміння спілкуватися з дорослими та однолітками;
- сформованість предметної та ігрової діяльності;
- наближеність домашнього режиму дня до режиму дошкільного навчального закладу;
- сформованість елементарних культурно-гігієнічних навичок;
- готовність батьків до перебування дитини у дитячому садку;
- шумовий фон у групі дитячого садка;
- стабільність складу вихователів;
- компетентність педагогів щодо особистісно-орієнтованого виховання і розвитку дітей.

Про те, що адаптація дитини до умов дошкільного навчального закладу закінчилась, свідчать такі чинники: спокійний, бадьорий, веселий настрій дитини в момент розлуки й зустрічі з батьками; урівноважений настрій протягом дня; адекватне ставлення до пропозицій дорослих, спілкування з ними за власною ініціативою; вміння спілкуватися з однолітками, не конфліктувати; бажання їсти самостійно; спокійний денний сон у групі до призначеного часу; спокійний нічний сон, без прокидання до ранку. А показником доброї та налагодженої співпраці вихователя та батьків можна вважати ступінь співучасті батьків у житті групи, позитивні взаємини батьків і вихователів, бажання відвідувати дошкільний навчальний заклад.

Список використаних джерел

1. Гурковська Т. Проблеми раннього віку / Т. Гурковська // Дошкільне виховання. – 2001. – №12. – С. 15–16.

2. Краткий психологический словарь / Карпенко А. А., Петровский А. В., Ярошевский М. Г. – Ростов-на-Дону.: Феникс, 1999. – С. 7.

4. Маковецька Н. Увага адаптація / Н. Маковецька // Дошкільне виховання. – 2001. – №12. – С. 13–14.

4. Маценко Ж. Незабаром у дитячий садок: особливості психолого-педагогічного підходу до дітей, що вступають до дошкільного закладу / Ж. Маценко // Психолог. – 2003. – №17. – С. 2–10.

6. Мушинський В. Особливості адаптації дітей до умов дитячого закладу / В. Мушинський // Психолог. – 2004. – №25–26. – С. 3–12.

7. Теплюк С. Посмішка малюка в період адаптації / С. Теплюк // Дошкільне виховання. – 2006. – № 3. – С. 29–35.

Табачка Ольга МIRONІВНА,
викладач методики розвитку мовлення та навчання елементів грамоти Педагогічного коледжу, асистент кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

ІНТЕГРАЦІЙНІ АСПЕКТИ МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКА

Однією із засад Базового компонента дошкільної освіти є формування у дітей цілісної картини світу, основ первинного світогляду.

Допомогти дошкільникам цілісно сприймати світ, активно й усвідомлено ставитись до дійсності можна, використовуючи в освітній діяльності принцип інтеграції.

Сучасна педагогічна практика та пошуки вітчизняної дошкільної лінгводидактики показують, що засвоєння дошкільниками інтегративно поданого матеріалу формує якісно

нові знання, уміння та навички – з вищим рівнем осмислення, динамічним застосуванням у нових ситуаціях, із підвищеною дієвістю й системністю.

Ще іншою вагомою підставою того, що дошкільна освіта повинна опиратися у роботі з дітьми на принцип інтеграції, є те, що проект нового Державного стандарту початкової загальної освіти передбачає інтегроване навчання в початковій школі. У ньому наголошується, що дитина в ранньому віці сприймає світ цілісно, а не по-предметно. Тому навчання в початковій школі повинно бути інтегрованим – предмети повинні об'єднуватись довкола цікавих для дитини тем чи проблем.

Коли звернутися до педагогів-класиків, то ми побачимо, що вони теж наголошували на використанні принципу інтеграції у роботі з малими дітьми (не вживаючи, звичайно, терміну «інтеграція»).

Отож, хочеться, щоб ми розуміли, що все найсучасніше завжди є віддзеркаленням давно забутого і заново переосмисленого на новому рівні знання та досвіду попередніх поколінь.

Власне, і Костянтин Ушинський, і Софія Русова, і Василь Сухомлинський говорили про те, що у дітей досить рано з'являється свій «образ світу» – цілісність сприймання довкілля.

Зокрема К. Ушинський у статті «Про предмети початкового навчання» говорить, що у роботі з маленькими дітьми повинно все «зливатися в один розумний вплив дорослої особи, яка дає поживу діяльності дітей і спрямовує всю цю різноманітну діяльність до однієї розумної мети – до всебічного розвитку тілесного й душевного організму дитини й готуватиме її до того вивчення окремих предметів, яке чекає на неї попереду.

... Дитина мислить формами, барвами, звуками, відчуженнями взагалі. ... Отож, надаючи початковому навчанню форм, барв, звуків – словом, роблячи його доступним якнайбільшому числу відчужень дитини, ми робимо водночас наше навчання доступним дитині й самі входимо у світ дитячого мислення».

Костянтин Ушинський стверджує, що чим менша дитина, тим менш здатна вона до постійної діяльності в якому-небудь одному напрямі, «... тоді ж, коли заняття її різноманітні, може працювати досить довго. Сама зміна занять впливає на дитину краще навіть, ніж повний відпочинок, який, звичайно, потрібний у свій час».

На підставі фізіологічного і психічного розвитку, як вважає Костянтин Ушинський, «початкове навчання» повинно інтегрувати у собі різноманітну діяльність, де мовленнєве спілкування, малювання, дитячі роботи, лічба, співи, гімнастика «змінюють одне одне і підтримують у дитині тілесну й душевну бадьорість та властиву цьому віковій веселість».

У своїх працях Софія Русова говорить про те, що різнобарвні враження повинні єднатися коло однієї думки (теми), одного явища і вони «не викликають поверховості або легкодухості, а утворюють атмосферу живу, багату на зміст і кольори». Педагог акцентує на тому, що у розвитку мови дошкільнят необхідно звертати увагу на всебічний розвиток усіх п'яти почуттів дітей.

У статті «У дитячому садку» С. Русова подає зразок інтегрованого заняття з дошкільниками, на якому вона радить прочитати дітям казочку про котика (найбільший дитячий приятель), при нагоді порозглядати його живого, вказати на всі його прикмети, пограти гру про цього ж котика, заспівати пісеньку, яку діти легко «переймуть», а ще можна спробувати зліпити його з глини. «У цей перший рік мусить розв'язатися язик дитини, вона мусить розбалакатися, вміти виявити словами те, що вона бачить, чує, пізнає. Через те всякий урок треба вести як розмову: діти відповідають на запитання вчителя, самі запитують, оповідають, розмовляють. Садівниця порядкує тільки розмовою й доводить її до ясного висновку, допомагає знаходити найкращі вирази, користуватися піснями, прислів'ями, загадками, щоб з усіх боків висвітлити якнайкраще річ, про яку ведеться розмова».

Досвід В. Сухомлинського щодо роботи з шестирічними дітьми – це неперевершений приклад інтеграції різних видів діяльності, у яких мислення і мовлення переплітаються і

взаємообумовлюються. «Дитина – мислить образами. ... Клітини дитячого мозку настільки ніжні, настільки чутливо реагують на об'єкти сприймання, що нормально працювати вони можуть лише за умови, коли об'єктом сприймання, осмислення є образ, що його можна бачити, чути, до якого можна доторкнутись...».

Цікавим досвідом навчання дошкільників елементів грамоти Василь Сухомлинський ділиться на сторінках книги «Серце віддаю дітям» у розділі «Як ми вчимося читати і писати». Автор стверджує, що дуже важливо, щоб перед дітьми не ставилося обов'язкове завдання вивчити літери, навчитися читати. На першу сходинку пізнання, діти повинні підніматися в процесі гри, під час якої розумове життя одухотворяється красою, казкою, музикою, фантазією, творчістю, грою уяви. В. Сухомлинський стверджує, що діти повинні жити в світі краси, гри, казки, музики, малюнка, фантазії, творчості. Педагог практично доводить, що навчання грамоти треба тісно пов'язувати з малюванням. У своїй статті педагог теж описує заняття з дошкільниками. Під час цих занять діти у своїх альбомах малювали слова, підписували їх друкованими літерами. «Для більшості малюнків літери – це малюнки. І кожен малюнок щось нагадує. Що ж? стеблинку трави. Зігнув стеблинку – і вийшов малюнок Л. Склав дві стеблинки – ось вам і новий малюнок – У. ... Запам'ятовується креслення кожної літери, діти вкладають у кожен малюнок живе звучання і літера легко запам'ятовується. Малюнок слова сприймається як щось ціле, слово читається – це читання не є результатом тривалих вправ за звуковим аналізом і синтезом, а свідомим відтворенням звукового, музичного образу, що відповідає зоровому образу, щойно намальованого дітьми. За такої єдності зорового і звукового сприймання, пройнятого багатством емоційних відтінків, що вкладені і в зоровий образ, і в музичне звучання слова, – одночасно запам'ятовується і літера і маленьке слово».

Описаний досвід роботи з навчання елементів грамоти дітей старшого дошкільного віку – це, за словами В.Сухомлинського, творчість.

Аналіз сучасної літератури, а також спілкування з вихователями, методистами, дає підстави говорити про те, що інтегрований підхід до роботи з розвитку мовлення є важливим напрямком методичного оновлення освітньо-виховної діяльності у сучасному дошкільному закладі.

Інтегрований підхід до розв'язання мовленнєвих завдань розглядали у своїх дослідженнях А. Богущ, Н. Гавриш, К. Крутій, Т. Поніманська та багато інших науковців та педагогів.

Під інтеграцією ми розуміємо процес та результат поєднання окремих елементів освітньо-виховної діяльності в єдину цілісну систему з метою одержання якісно нового результату дошкільної освіти.

Інтегрованим є таке заняття, яке має за мету синтез змісту з декількох розділів програми або видів діяльності навколо однієї теми, спрямованих на формування у дитини цілісного світобачення.

Стрижневим в інтегрованому занятті з пріоритетом мовленнєвих завдань є тема-образ, який розкривається через різні види діяльності. Важливо навчити дошкільнят замислюватись над суттю ключового слова, відчувати й усвідомлювати його численні зв'язки з дійсністю, що сприяє формуванню цілісного бачення світу. Значущим стає сам процес пізнання, те, як ми разом із дітьми опановуємо його суть.

Мета занять, побудованих на інтегративному змісті, – створити передумови для різнобічного розгляду нового об'єкту, поняття, явища, формування системного мислення, збудження уяви, позитивно-емоційного ставлення до пізнання.

Насамперед важливо створити передумови для свідомої, активної мовленнєвої діяльності. Діти, відчувши певну тему, можуть легко говорити за нею, про неї, відтворювати в мові набутий досвід, свої враження від побаченого, почутого, отриманого в грі та проробленого у продуктивній чи образотворчій діяльності.

Щодо кількості інтегрованих занять однозначної відповіді не може бути. Це залежить від майстерності вихователя. Важливо

провести інтегроване заняття так, щоб не було перевантаження дітей, щоб воно не було мозаїкою окремих картин, а саме слугувало одній меті.

Вихователь може інтегрувати заняття з пріоритетом вирішення мовленнєвих завдань з такими видами діяльності, як ігрова, образотворча, предметно-практична, спостереження, екскурсії, експериментування, розв'язання логічних завдань, читання творів художньої літератури та інших.

Хочемо зацентувати увагу на тому, що, говорячи про мовленнєвий розвиток дошкільника, особливо виокремлюється надто важливий засіб – це використання художньої літератури. Власне, зараз на часі – актуальність проблеми оновлення методів роботи з літературними творами. Звична практика організації художньо-мовленнєвої діяльності з використанням літературних творів має змінитися на більш мобільні, різноманітні способи презентування, осмислення й проживання дітьми художніх творів. Отож, йде мова про проведення занять інтегрованого типу на основі чи із застосуванням літературних творів.

Основний акцент інтеграції освітньої діяльності з пріоритетом завдань мовленнєвого розвитку – це виховати дитину, яка може проявити себе у співбесіді, володіє зв'язним мовленням, бажає і вміє висловитися, відстояти свою думку, творчо використовує мову у різних ситуаціях буття. Адже дошкільний вік – це перші кроки дитини, роблячи які вона вчиться здобувати освіту. І від того, якими будуть вони залежить подальший шлях пізнання світу, себе.

Список використаних джерел

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Упорядник А.М. Богуш. Частина I та II. – К.: Видавничий дім: «Слово», 2005. – 720 с.
2. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Оптимізація мовленнєвої роботи з дітьми в розвивальному середовищі дошкільного

навчального закладу. / А.М. Богуш // Дошкільне виховання. – 2012. – № 10. – С. 8-14.

3. Лаба Н., Поніманська Т. Перетворюємо Світ: система інтегрованих занять з дітьми шостого року життя. / Н. Лаба, Т. Поніманська. – Тернопіль: Мандрівець, 2011. – 400 с.

4. Ткаченко С.В. Переорієнтація на інтеграцію як зміст освіти в умовах роботи сучасного дошкільного закладу. / С.В. Ткаченко // Дошкільний навчальний заклад. – 2008. – № 4 (16). – С. 26-39.

5. Омеляненко А. Від тези – до висновку. Інтегровані заняття з розвитку мовлення. / А. Омеляненко // Дошкільне виховання. – 2006. – № 1. – С. 10-11.

6. Сухомлинский В. А. Сердце отдаю детям. – К.: Рад. шк., 1988. – 272 с.

Тристеня Клавдія Семёновна,
кандидат медических наук,
доцент, Барановичский
государственный университет,
г. Барановичи, Республика
Беларусь

ФОРМИРОВАНИЕ ПОЗИТИВНОГО ОТНОШЕНИЯ РЕБЁНКА К СОХРАНЕНИЮ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ

*Нет ничего более ответственного и гуманного, чем
создание дружелюбной и безопасной среды для маленьких
посетителей стоматологической поликлиники*
В. В. Бойко, 2013

Введение. Сохранение стоматологического здоровья детей является общегосударственной задачей, и мероприятия по её реализации проводятся как составляющая часть комплексной программы оздоровления населения страны [6, с. 91]. Здоровые зубы обеспечивают комфорт при общении, ведь синонимами